

PODPORA SMART ROZVOJA ZDRUŽENÍM SLOVAK SMART CITY CLUSTER

Maroš Finka, Igor Wzoš

Slovak Smart City Cluster (SSCC) vznikol z iniciatívy siedmich zakladajúcich členov v roku 2016 ako záujmové združenie právnických osôb integrujúce zástupcov podnikateľského prostredia, nositeľov technologických inovácií, reprezentantov verejnej správy a akademického prostredia. Sme otvorení pre všetky subjekty so záujmom o podporu rozvoja, propagácie a šírenia konceptu smart miest a regiónov na Slovensku. V súčasnosti má SSCC dvadsaťdva členov.

Poslaním SSCC je integrovať kapacity celého spektra dotknutých inštitúcií, samosprávnych orgánov a podnikateľských subjektov v prospech rozvoja a implementácie konceptu rozumných miest a mestských regiónov na Slovensku. Združenie SSCC súc si vedomé, že pojem „smart“ je veľmi často spájaný iba s technologickými aspektmi, zdôrazňuje skutočnosť, že technológie predstavujú iba časť kvality „smart“. Keďže SSCC chápe smart rozvoj v jeho komplexnosti a dynamike ako interdisciplinárnu problematiku, okrem spolupráce členov združenia podporuje aj aktívnu spoluprácu s rôznymi expertami, vedcami, organizáciami, verejným i podnikateľským sektorom podporujú tvorbu, implementáciu i propagáciu smart inovácií v mestách a regiónoch, vytváranie nových platforiem na zdieľanie skúseností, všeobecne akceptovaných štandardov a praktík, ako aj výziev, ktorým čelia profesionáli na Slovensku i v zahraničí. Je zakladajúcim členom únie klastrov Slovenska, slovenskej Rady pre smart riešenia a inovácie ako aj Európskej platformy pre klastrovú spoluprácu (*European Cluster Collaboration Platform – ECCP*). Veľmi cenná je spolupráca s Českým Smart City klastrom (*Czech Smart City Cluster – CSCC*). Poslednou iniciatívou je založenie Klastera energetických komunit Slovenska (KEKS). SSCC je zároveň partnerom Slovenského centra digitálnych inovácií (SCDI), ktorý je súčasťou siete európskych digitálnych inovačných hubov. SSCC má v tomto hube úlohy v oblasti vzdelávania a smart energetiky.

SSCC vychádza vo svojej koncepcnej práci zo skutočnosti, že technologické inovácie môžu byť účelne a efektívne využívané v prospech ľudí, len ak sú spájané s ľudskými potrebami a zároveň

pochopiteľné, prístupné a jednoducho použiteľné pre rôzne sociálne skupiny obyvateľstva. Preto SSCC presadzovaný koncept Smart City musí v rovnováhe obsahovať tak aspekty technologické, ako aj sociálne a ekonomické, v súlade s tromi piliermi udržateľnosti. Tento prístup sa premieta aj do snahy SSCC integrovať rôzne typy a oblasti inovácií v rozvoji miest a regiónov, nezanedbávajúc vidiecke sídla. Je prirodzené, že v centre pozornosti sú mestá a mestské regióny ako miesta koncentrácie ekonomických, sociálnych a kultúrnych aktivít zohrávajúce úlohu ťahúnov tohto rozvoja a reprezentujú hybnú silu inovačne založenej ekonomiky, využitia a zhodnotenia vedomosti a invencie tak v polohe technických a technologických, ako aj spoločenských inovácií. Pritom koncept Smart City chápe SSCC ako zastrešujúci a integrujúci pre rôzne oblasti rozvoja mesta a jeho zázemia prirodzene sa dotýkajúci širokej škály subjektov, komunit a jednotlivcov. Aj keď majú koncepcie Smart City spracovávané za účasti SSCC pre jednotlivé mestá a regióny spoločné prvky, každá je špecifická a jedinečná tak, ako je každé mesto a región jedinečný, s jedinečnými potrebami aj danosťami pre využitie najnovších technológií, sociálnych, ekonomických, či technických inovácií.

V snahe zastrešiť parciálne rozvojové aktivity obcí, miest a regiónov systematickým prístupom vedeným myšlienkou, že efektívne zabezpečenie udržateľnosti rozvoja v dvadsiatom prvom storočí je nemyšliteľný bez využitia smart prístupov, spracoval SSCC pre Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Metodiku tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov

udržateľného smart rozvoja, v zmysle zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. v znení neskorších právnych úprav. Táto Metodika nadväzuje na spracovanie Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030, plniacej funkciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja v zmysle zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, na ktorej spracovaní participovali členovia SSCC spoločne so SPECTRA Centre of Excellence EU pri Slovenskej technickej univerzite v Bratislave.

SSCC podporuje implementáciu smart konceptov do praxe regionálneho rozvoja odbornou garanciou, resp. účasťou na spracovaní strategických rozvojových dokumentov na celoštátnej, regionálnej aj miestnej úrovni. Príkladom môžu byť účasť na spracovaní Národnej stratégie pre rozvoj inteligentných miest a regiónov, Koncepcie uplatnenia smart prístupov v rozvoji verejných politík a služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja, analytickej časti Smart koncepcie regionálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, Smart Twin City Bratislava, Smart koncepty v manažmente miestneho a regionálneho rozvoja pre mesto Trenčín (v spolupráci s FitCubator Poprad) a ďalších programových a koncepcných dokumentov obcí, miest a regiónov. Ako aj tvorbou iniciačných dokumentov v rámci výzvy Moderné technológie pre viacero samospráv (členov SSCC), kde sa práve v tomto čase implementujú HW prvky v oblasti dynamickej a statickej dopravy, energetiky budov, odpadov a pod. s napojením na GIS a integráciou do smart platformy (Dubnica nad Váhom). Cieľom je uľahčiť a zefektívniť rozhodovací proces na úrovni samosprávy.

Vlajkovou loďou podujatí organizovaných, resp. spoluorganizovaných SSCC,

je podujatie METRO ON/AI Line, ktoré sa ako siedma výročná konferencia SSCC a workshop pre samosprávy Využitie umelej inteligencie v mestách uskutočnil v máji 2023. SSCC sa snaží adresovať svojimi aktivitami problémy, ktorými samosprávy žijú. Preto osobitnú pozornosť venuje téme energetiky. Pripravil workshopy Energetické projekty v samosprávach v Kežmarku a Dubnici nad Váhom, na ktorých predstavil energetické riešenia vhodné pre samosprávy, spôsoby financovania energetických projektov i súčasnú legislatívu, ako aj reálne výsledky zavedenia energetických opatrení do praxe. K úspešným podujatiam s účasťou SSCC patrila Inovačná dielňa pre udržateľný mestský rozvoj a integrované územné investície zameraná na praktické nástroje pre samosprávy, ktoré pripravujú zásobníky inovatívnych projektov v rámci stratégie udržateľného mestského rozvoja a integrovaných územných investícií. Workshopy vníma ako možnosť podporiť nielen transfer príkladov najlepšej slovenskej a zahraničnej praxe, ale aj transferu špičkových riešení vyvinutých vo výskumných projektoch akademických pracovísk z členských univerzít klastra, napríklad projektu Intelligent Cities 7. rámcového programu, či Making City programu Horizon 2020 zameraného na vývoj a im-

plementáciu konceptu, technických, sociálnych a inštitucionálnych inovácií tzv. pozitívnych energetických územných jednotiek (Positive Energy Districts) za účasti SPECTRA CE EU pri STU a mesta Trenčín. SSCC realizuje projekt Rast, inovácie a sieťovanie Slovak Smart City Cluster, je spolu s Czech Smart City Cluster partnerom v projekte V4 „S4S: Smart V4 Strategies“ a aktuálne sa zapojilo do projektu Slovensko-ukrajinskej cezhraničnej spolupráce Slovak-Ukrainian Cross-Border Cooperation (CB-C4US).

SSCC reagovalo na dopyt zabezpečiť kontinuálny tok informácií a vybudovania kapacít pre absorpciu smart inovácií v obciach, mestách a regiónoch prípravou kurzu „Smart City špecialista“. Tento akreditovaný vzdelávací program je určený pre pracovníkov a členov územných samospráv, ktorým má pomôcť úspešne rozvíjať problematiku v rôznych oblastiach Smart City ako sú digitalizácia, smart spravovanie, smart obchod, ekonomika, smart energetika a budovy, smart zdravotná starostlivosť a sociálne služby, smart mobilita, komunikácie a doprava, smart vzdelávanie, turizmus, smart propagácia, financovanie. Obdobný kurz pripravil SSCC pre problematiku energetického

manažmentu samospráv s dôrazom na témy ako sú riadenie a optimalizácia energetických procesov, projektovanie a návrhy procesov v energetike, klimatická zmena a energetika, či legislatíva a financovanie v oblasti energetiky. V príprave sú ďalšie dva kurzy, a to „facility manažment“ a „ dátový manažment“. Všetky kurzy budú certifikované a akreditované akreditačnou komisiou Ministerstva školstva SR v zmysle zákona o celoživotnom vzdelávaní.

Význam smart prístupov a riešení v zabezpečení udržateľného rozvoja obcí, miest a regiónov bol podčiarknutý tak pandémiou covid-19, ako aj potrebou posilnenia ich odolnosti a predovšetkým ich kritickej infraštruktúry v kontexte zhoršenia bezpečnostnej situácie a hybridnej vojny iniciovanej agresiou Ruska na Ukrajinu. V tomto kontexte aj význam aktivít Slovak Smart City Clustra a jeho spolupráce s partnermi v Českej republike, V4 a EÚ porastie a veríme, že aj takáto spolupráca podporí transformáciu našich obcí, miest a regiónov na smart udržateľné komunity.

*prof. Maroš Finka, M.Arch., PhD.
Mgr. Igor Wzoš
Slovak Smart City Cluster*

ENGLISH ABSTRACT

Support for Smart Development by the Slovak Smart City Cluster, by Maroš Finka & Igor Wzoš

The Slovak Smart City Cluster (SSCC) was established on the initiative of seven founding members in 2016 as an interest association of legal entities integrating representatives of the business environment, technology innovators, public administration representatives and academic sphere. It is open to all entities interested in supporting the development, promotion and dissemination of the concept of smart cities and regions in Slovakia. Currently, the SSCC has twenty-two members.